

Povijesni i kulturni značaj Grada Čazme

Grad Čazma nalazi se u sjeverozapadnom dijelu Hrvatske, u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji. Udaljen je svega 60 kilometara od Zagreba i tridesetak od središta regije Bjelovara. U njemu, na 238 četvornih kilometara, živi oko 9000 stanovnika, većina u 36 prigradskih naselja.

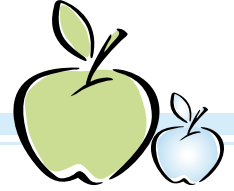
Čazma je kroz povijest zauzimala značajno mjesto, kao središte duhovnog i svjetovnog života ovoga dijela Hrvatske. Zagrebački biskup Stjepan II. odlučio je 1226. godine Čazmu učiniti pomoćnim sjedištem Zagrebačke biskupije. Prema nekim autorima, tu je svoje sjedište imao hrvatsko-slavonski herceg Koloman (brat kralja Bele IV.). Stjepan II. osniva Zborni kaptol svetoga Duha u Čazmi s dvanaest kanonika te pripadajućim službama. Kaptolu je izgradio crkvu Sv. Duha, koja se nalazila unutar zidina čazmanske srednjovjekovne utvrde.

Stoljećima je Čazma, zahvaljujući razvijenom školstvu te postojanju Kaptola i djelovanju redovničkih zajednica, bila sjedište pismenosti i kulture središnje Hrvatske. Osim toga, bila je i vrlo lijepo izgrađen grad s najsajnije izgrađenom biskupovom palačom te drugim sakralnim i svjetovnim građevinama.

Jedina građevina koja je do suvremenog doba sačuvana, a potječe iz srednjovjekovnog, zlatnog razdoblja Čazme, velebna je crkva Sv. Marije Magdalene. Intenzivna istraživanja koja traju desetak godina dokazala su da je ta crkva građena kasnoromaničkim

stilom, u prvoj etapi do 1240. godine. Cijelu je Čazmu 1559. godine razorila turska vojska. Crkva Sv. Marije Magdalene bila je oštećena, ali i sačuvana zahvaljujući činjenici što je bila mauzolej značajnoga vojskovođe, hercega Kolomana (koji je smrtno ranjen u boju s Tatarima na rijeci Šajjo, 1241. godine, dopremljen u Čazmu gdje je preminuo i pokopan u »crkvi/samostanu braće propovjednika«, u skrovitom mauzoleju). Nadgrobnu ploču hercega Kolomana našao je u crkvi polovinom 19. stoljeća Ivan Kukuljević Sakcinski, koji je zabilježio i objavio njen sadržaj, ali je ploča nedugo iza toga netragom nestala.

U 17. stoljeću započeta je obnova crkve, a tijekom 18. stoljeća intenzivno se uređuje u duhu baroka. Domaći barokni umjetnici, majstori, izradili su većinu od devet današnjih oltara (prije, u srednjem vijeku u crkvi je bilo četrnaest oltara!) s glavnim oltarom posvećenim umirućoj Mariji Magdaleni. Ljepotom se u crkvi, ali i u cijeloj sjeverozapadnoj

Hrvatskoj, ističe barokna propovjedaonica. Poznate orgulje u crkvi Sv. Marije Magdalene izrađene su u Beču 1768. godine. Po glazbenim značajkama ovo je iznimno vrijedan instrument, jedan od najvrjednijih u Hrvatskoj, s kućištem izgrađenim u rokoko stilu. Trenutno su u tijeku intenzivni radovi na obnovi i restauraciji crkve, nakon čega će joj se vratiti izvorni izgled.

Grad Čazma nudi pregršt turističkih sadržaja, od već spomenutih kulturnih spomenika, povijesne baštine, likovnih galerija, preko brojnih manifestacija do rekreacije u čistoj i netaknutoj prirodi.

Postoje brojni sadržaji za aktivni odmor u prirodi, poput označenih biciklističkih staza, šetnica, paintballa, balotanja, ali i odredišta za sportske i rekreativne lovce i ribolovce.

Zahvaljujući upravo čistom i zdravom okolišu, krajem 2008. godine rodila se ideja o učlanjivanju Grada Čazme u Hrvatsku mrežu zdravih gradova, a odluka o tome jednoglasno je usvojena na sjednici Gradskog poglavarstva i Gradskog vijeća Grada Čazme. Od tada je provedeno niz akcija kojima se promovira ovaj projekt.

Međunarodna biciklistička ruta ucrtana u turističku kartu Bjelovarsko-bilogorske županije, prolazi i čazmanskim krajem, a ove godine završeno je postavljanje oznaka za prvu lokalnu biciklističku rutu na području Grada Čazme pod nazivom »Oko Čazmanskog kaptola«, u dužini od 36 km. Zdravi način života kroz biciklizam zauzima važno mjesto u turističkoj ponudi grada. Osim toga, u okviru projekta Čazma – zdravi grad od interesa je kako Grada Čazme, tako i njegove Turističke zajednice promovirati biciklizam i raznim akcijama uključiti i potaknuti što veći broj ljudi na zdravi život kroz rekreaciju na biciklima.

Kako bi bili ugodniji ljetni dani provedeni u prirodi, Grad se svake godine pobrine i za tretiranje komaraca.

Čazma je organizator najduže međunarodne atletske cestovne utrke u Hrvatskoj, od zagrebačkog do čazmanskog kaptola te nudi raznovrsne sportske terene, od teniskih, odbojkaških, nogometnih i malonogometnih, badmintonskih ili stolnoteniskih u zatvorenom prostoru.

Utrka »Od Kaptola do Kaptola« duga je preko 61 kilometar te unatoč zahtjevnoj trasi svake godine privuče stotinjak vrhunskih atletičara iz više europskih zemalja. No, ono čemu organizatori pridaju veliku pažnju upravo je promocija ovoga sporta u vrtiću i školama. Tako se već nekoliko godina u okviru ove

manifestacije održavaju sportske igre i natjecanja djece iz čazmanskog Dječjeg vrtića »Pčelica«, učenika osnovne i srednje škole iz Čazme te gostujućih škola i vrtića iz okolnih mjesta. Ova natjecanja, osim velikog broja sudionika, prati i veliki broj publike, te se zaista može reći da Čazma ima sigurnu sportsku budućnost.

Koliko su djeca u čazmanskom vrtiću pravi mali sportaši dokazuje i ovogodišnji uspjeh na Olimpijskom festivalu dječjih vrtića Bjelovarsko-bilogorske županije gdje su u konkurenciji trinaest vrtića osvojili prvo mjesto u atletskim disciplinama kod djevojčica.

Osim toga, na našem području djeluje trinaest sportskih udruga koje okupljaju veliki broj djece i mladih koji postižu zapažene rezultate u Hrvatskoj.

U Gradu Čazmi se u posljednjih nekoliko godina aktivno radilo na prilagođavanju javnih objekata (škola, vrtića, Gradske tržnice, Centra za socijalnu skrb, HZZO, Doma zdravlja) osobama s invaliditetom te se kod uređenja javnih površina (gradski parkovi, nogostupi...) osobito vodi briga o gradnji u skladu s potrebama invalidnih osoba.

Svake godine iz Gradskog proračuna izdvajaju se sredstva za pomoć udrugama koje pomažu invalidnim osobama na našem području, a ove godine posebno se ističe projekt čazmanskog Kluba za pomoć djeci s teškoćama u razvoju koji započinje sa stvaranjem preduvjeta za terapijsko jahanje u suradnji sa čazmanskim konjičkim klubom Husar.

Isto tako, s ciljem razvoja tolerancije i prihvaćanja različitosti kod djece, Grad Čazma je u okviru projekta Čazma – zdravi grad, financirao troškove obrazovnog posjeta Tiflološkom muzeju u Zagrebu. Posjet se sastojao od niza radionica i upoznavanja učenika osnovne škole sa svakodnevnim ži-

votom slijepih i slabovidnih osoba te drugih osoba s posebnim potrebama.

Zahvaljujući odličnoj suradnji s voditeljicom Doma zdravlja Bjelovarsko-bilogorske županije – Ispostave u Čazmi, gospođom Nedeljkom Bačani, Grad Čazma organizirao je obilježavanje Dana zdravih gradova. Građani su mogli doći na besplatnu kontrolu šećera i tlaka, za što je iskazan veliki interes. U okviru Patronažne službe velika pažnja posvećuje se zdravlju trudnica i važnosti dojenja (redovno se održavaju trudnički tečajevi te su formirane grupe za potporu dojenja).

Kako zdravlje ovisi i o prehrani, u okviru obilježavanja Dana zdravih gradova ponovno su se uključili najmlađi, polaznici vrtića i škole. Osim razgovora o važnosti zdrave hrane, posebna se pažnja posvetila pripremi »zdravog« obroka. Na sreću, kako su nam rekli sami zaposlenici vrtića, djeci »zdravi« obrok nije bila novost, nego svakodnevnica, jer »teta kuharica svaki dan kuha zdravo«, no osnovni cilj je razviti svijest o zdravoj hrani već od najranije dobi.

Ovim predstavljanjem Čazme kao novog člana Hrvatske mreže zdravih gradova pokušali smo pokazati bar dio aktivnosti u okviru projekta Čazma – zdravi grad. Iako smo mali grad, sa skromnim financijskim sredstvima, želja nam je učiniti najviše što možemo za zdravlje naših sugrađana. Mnogo je još posla pred nama, no sigurni smo u uspjeh zahvaljujući zajedništvu svih ustanova i građana koji žele vidjeti Čazmu kao zdravi grad.

Elvira Babić Marković,

voditeljica pododjela za društvene djelatnosti Grada Čazme i koordinatorica projekta Čazma – zdravi grad
grad.cazma@bj.t-com.hr

